

Пена Л.І.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови*

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

НАТХНЕННО І З ЛЮБОВ'Ю «ПРО ВАС»

Стеф'юк І. Про вас. Дискурсус : Брустури, 2024. 160 с.

Іванна Стеф'юк – особистість колоритна й різнопланова, обдарована багатьма талантами. Відома вона як сучасна українська письменниця, членкиня Національної спілки письменників України, літературознавиця, краєзнавиця, кандидатка філологічних наук, методистка науково-методичного відділу дослідження та популяризації традиційної культури Буковинського центру культури і мистецтва, старша наукова співробітниця Снятинського літературно-меморіального музею Марка Черемшини, лавреатка численних премій та нагород. Сфера зацікавлень мисткині, як видно з такого довгого, однак неповного переліку її зайнятостей, охоплює широкий спектр питань. Це різноманіття її діяльності має одну спільну, об'єднавчу рису: усе, що творить Іванна Стеф'юк, пронизане глибокою вкоріненістю у пам'ять про те, серед чого зростала, формувалася й укріплювалася її особистість; про тих, чиє середовище вплинуло і впливає на її світогляд. Її залюбленість у рідну стихію струменить зі всього, до чого вона причетна.

Активна, яскрава, з неординарним поглядом на буття, Іванна Стеф'юк талановито ословлює життя в художній формі, виявляючи своє бачення міжлюдських стосунків, ставлення до навколишності, осмислюючи найрізноманітніші прояви всього того, що стосується людини та її земного буття.

Вагоме місце в її доробку серед великої кількості різножанрових напрацювань посідає художня творчість.

Рецензоване літературно-художнє видання «Про вас» об'єднує понад пів сотні життєвих оповідок про світлих особистостей, «котрі побажали розкрити незвичайні історії звичайних людей», які, як пише авторка, подарували їй сюжети, «настільки яскраві, що не потрібно було вже жодного художнього

вимислу» [1, с. 5]. Хто бував на презентаціях Іванни Стеф'юк, той захоплювався її відкритістю до аудиторії, налаштованістю на розуміння, умінням комунікувати; письменниця невимушена й легка у спілкуванні, її хочеться слухати, тому й не дивно, що багато людей розповідають їй свої життєві історії, знаходячи в ній вдячного слухача. А згодом це виливається в захоплені правдиві образки, майстерно огранені письменницьким талантом.

Названа книга, як зазначено в анотації, – «це мереживо ... родинних спогадів з історіями «людей із сорокових». Це книжка про людську долю в історичних буревіях і про перемогу життя. Це сув'язь містичного з родинно-побутовим. Це водночас розлоге епічне полотно, розбите на деталі і клаптики, і достеменно документальна оповідь, що вміщує біль і радість поколінь і родів» [1, с. 4].

У невеличкій «Відий, передмові» на початку книги авторка згадує декого з тих, хто відкрив перед нею оті «незвичайні історії звичайних людей». Історії – порівняно короткі за обсягом, але місткі – за змістом, за сконденсованістю подій, за емоційною насиченістю і глибиною спричинених переживань. Кожна оповідка – то згусток людського чи то болю, розпачу, чи незвіданого замилювання чимсь, чи любові: «Фотокартка», «Незабудька» – історії про долю єврейських родин; «Вперте серце» – про іноді незбагненну силу материнської любові; «Петро значить «камінь»» – про тяжкі часи в українській історії; «Роза в росі» – про те, що «людина – це те, як змінилася кімната, коли людина зайшла. От зайшла людина – і стало багато сонця...» [1, с. 67].

«Королівство Августдорф», «Лети, Орлику», «Медовий дід», «Чорні мальви», «Сальби», «По дорозі до сонця», «Дочекатися квітня», «Поцілунок джмеля», «Сливки з 42-го», «Смак йони», «Бесіда з Николаєм», «Митрові ромашки», «Цитриновий образок», «Літо в полумиску», «Половик», «Я знаю, Ти є», «Дикий данець», «Крілик», «Поконеччя» та багато інших – про життя в усіх його проявах і вимірах, про найтонші порухи людської душі, про світ дитинства і дорослих проблем.

Багато оповідок у книзі – про найрідніших, зокрема маму, дідика Митра та бабку Маріку, про яких мовлено особливо трепетно й тепло («Вишивати, виживати», «Голодний рік», «Найліпший салат», «Зелений віск», «Страшно файна» та ін.).

Окремо хочемо сказати про художнє мовлення книги – переконливе, образне, запашне. Читаєш і з легкої руки авторки завдяки її описам поринаєш у чудовий світ: «Днина настільки сонячна, що мені здається, ніби зараз мій космос кульбаб, у якому я розляглася на тканій верені, розкрутиться і полетить. У моєму діточому світі багато кульбаб і десь по незабудці, а між тою красою ходє бабині курітка» [1, с. 136]; «Ніч дуже тепла. Сідаю на хітанку і роззираюся – це так файно, що дерева нашого саду стали білими, квітчастими... І пелюстки оті вітер в узір збирає і закручує-закручує-несе... А небо – як велика галунка: ціле зірками закрапане» [1, с. 147].

Домінантою ідіостилю Іванни Стеф'юк є активне використання різнорівневих діалектизмів (фонетичних, морфологічних, словотвірних, лексичних) для зображення світу людського буття, осмислення сакрального і містичного в житті людини. Як носій діалектного мовлення, письменниця органічно вплітає говіркові перлини в канву своїх текстів, надаючи їм особливого колориту, автентичного звучання, свіжості й новизни у словесному відтворенні навколишньої дійсності й найтонших поривань людської душі. Непоодинокими є випадки введення територіально маркованих лексем у заголовках.

Скільки б не писалося про книгу, та жоден відгук, жодна рецензія не може вповні передати того враження, яке отримуємо під час читання. Тож читаймо.

Література

1. Стеф'юк І. Про вас. Дискурсус : Брустури, 2024. 160 с.

Пена Л.І. Натхненно і з любов'ю «Про вас». Рец.: Стеф'юк І. Про вас. Дискурсус : Брустури, 2024. 160 с. *Українські студії в європейському контексті: збірник наукових праць*. Випуск 9. Київ, 2024. С. 375-377.